

تقدیر اصلاحات

نگاه بر فرآیند ظهور و تداوم جنبش اصلاح طلبی ایرانی

محمد مهدی مازنی

www.ketab.ir

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : مازنی، محمد مهدی، ۱۳۶۱ -
تقدیر اصلاحات: نگاهی به فرآیند ظهور و
تداوم جنبش اصلاح طلبی ایرانی/ نویسنده
محمد مهدی مازنی.

مشخصات نشر : تهران : هزاره ققنوس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۲۰۸ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک : ۱۷۳۰۰۰ ریال: 8-152-600-286-978
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : اصلاح طلبی -- ایران
موضوع : Reformism -- Iran*
رده بندی کناره : ۱۵۹۱ DSR / الف ۶م ۲۳۹۵
رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۴۰۴۵۱
شماره کتابشناسی ملی : ۴۳۳۴۶/۸۸

تقدیر اصلاحات

نگاهی به فرآیند ظهور و تداوم جنبش اصلاح طلبی
ایرانی

□ نویسنده : محمد مهدی مازنی

□ ناشر: انتشارات هزاره ققنوس

□ طراح جلد: سجاد خزایی

□ قیمت: ۱۷۲.۰۰۰ ریال

□ شمارگان: ۲۲۰ نسخه

□ لیتوگرافی و چاپ: آتلیه سفیر

□ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

□ شابک: ۸ - ۱۵۲ - ۲۸۶ - ۶۰۰ - ۹۸۷

□ وب سایت www.nashrehezare.ir

تهران: خیابان انقلاب - خیابان رامسر - پلاک ۱ واحد ۵ تلفن :

۸۸۳۱۷۸۳۲

فهرست

مقدمه.....	۴
تبارشناسی جریان اصلاحات.....	۸
ظهور گفتمان اصلاحات.....	۴۸
آغاز مواجهه با دولت اصلاحات.....	۷۰
ماجرای قانون جدید مطبوعات و پیامدهای آن.....	۹۸
دادگاه کوی دانشگاه.....	۱۲۳
لایحه سه فوریتی اصلاح قانون مطبوعات.....	۱۶۴
هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری.....	۱۷۲
انتخابات شورای شهر دوره دوم.....	۱۸۴
انتخابات مجلس هفتم.....	۱۸۷
پایان مجلس ششم و ماجرای استعفا و تحصن نمایندگان.....	۱۸۹
انتخابات نهم ریاست جمهوری.....	۱۹۹

مقدمه

مشارکت سیاسی به عنوان چهره مردم سالاری از جمله مفاهیم بنیادین سیاست در دوران معاصر است که مورد توجه جمیع ابروزی قرار گرفته است. بحث مشارکت سیاسی و کم و کیف آن در نظام های سیاسی امروز یکی از مهمترین مسائل مطرح در جامعه شناسی سیاسی است. هرچه یک نظام مردمی تر باشد و یا حتی ادعای مردمی بودن داشته باشد محور قدرت را مشارکت مردمی معرفی می کند. اساسا مساله مشارکت سیاسی در نظام سیاسی، خود به یک ورزش تبدیل شده است. در نظام جمهوری اسلامی ایران مشارکت مردم از سوی جریان به عنوان یک تکلیف شرعی شناخته می شود و از سوی جریان دیگر به عنوان اختیار برای تعیین سرنوشت سیاسی؛ جدای از این که کدام یک بر دیگری رجحان دارد، نکته ای که هر جریان بر آن متفق القول اند مشارکت سیاسی است.

هر دو جریان معتقدند حاکمیت مردم در مشارکت عمومی مردم متجلی می شود و حداکثر دموکراسی همان مشارکت مردمی است. دولر فان دموکراسی را این گونه معرفی می کند که دموکراسی یعنی: مشارکت مردم در تعیین سرنوشت خود و اضافه می کند: آنچه دموکراسی را دموکراسی می کند فرم حکومت نیست بلکه مشارکت مردم در امر حکومت است. دموکراسی حقیقی زمانی به وجود می آید

که مشارکت به صورت وسیع و گسترده در تعیین سرنوشت حاکمیت صورت می گیرد و مشارکت سیاسی نتیجه وجود آزادی های سیاسی در یک جامعه و عامل استقرار و حفظ و بقای آن است و بدین لحاظ هم شرط لازم برای توسعه اجتماعی و سیاسی یک جامعه است و هم نتیجه آن. جوهر اصلی نظام مردم سالاری مشارکت شهروندان در اتخاذ تصمیمی است که به سرنوشت خودشان مربوط می شود.

مشارکت مردم در حکومت از لحاظ نظری سنگ بنای دموکراسی است اما مشکل آنجایی روز می کشد که سخن از مرز نظر گذشته و به حیطه عمل نزدیک می شود. وقتی مشارکت به سون یکی از لوازم حکومت و مقبولیت آن مطرح شد، حاکمان با تعابیر مختلف و در واقع استحاله مفهوم واقعی مشارکت و با تمسک به مفاهیم سطحی و در نهایت با مهارت سطحی برای حفظ قدرت خود سو استفاده می کنند.

مشارکت شهروندان در حقیقت باید قدرت شهروندان باشد. مشارکت سیاسی به عنوان نماد نهادی شفاف و ابزاری مست آیز برای تحقق اینگونه مشارکت مورد تایید قرار گرفته است. بهترین راهکار تحقق مشارکت سیاسی واقعی شهروندان در برگزاری انتخابات آزاد و منصفانه تجلی پیدا می کند.

انتخابات و وجود سیستم انتخاباتی نشان داده است که ابزار برای ارزشمندی برای تجدید قدرت نامحدود حکومت گران است. بنابراین میزان مشارکت یک نظام سیاسی نه تنها بر اساس صلاحیت شهروندان برای انتخاب نمایندگان سیاسی بلکه همچنین بر اساس توانایی های شان برای ایجاد نهادهای محدود کننده قدرت اجرایی از جمله سیستم انتخاباتی ارزیابی می گردد. مشارکت سیاسی بدون ایجاد شرایط و قواعد رقابت آزاد، حرکت به سوی نظام دموکراتیک را باعث نمی شود بلکه سدی در مقابل آن خواهد بود که منجر به دلسردی شهروندان از مشارکت خواهد شد و این حربه توسط حاکمیت تنها زمانی به کار می رود که برای بقای خود به حداقل مشارکت اکتفا می کند. انتخابات شاخص ترین نماد مشارکت سیاسی

است و یکی از مهمترین جلوه‌های زندگی سیاسی انسان معاصر را تشکیل می‌دهد و در واقع زندگی سیاسی شهروندان غالباً در انتخابات خلاصه می‌شود. انتخابات محور اصلی فعالیتهای گروههای سیاسی مختلف است.

جامعه ایرانی در سیر تاریخی خود چه از نقطه نظر سیاسی و چه از جنبه اجتماعی روندی را تا به امروز پشت سر گذارده که شاید متأثر از تغییر و تحولات در غرب بود. این جامعه که همواره با معضلات هویت، مشروعیت، مشارکت و توزیع نابرابر قدرت روبه‌رو بوده است در پی الگو برداری از غرب برآمد و به تدریج در مسیر نوگرایی فکری، نظام نهاد، هرچند در این مسیر گرفتار انحراف و خودباختگی نیز شد اما این روند هم کم‌قشر مذهبی را متوجه خود کرد و تا حدی جلوی انحراف و خودباختگی گرفته است.

انقلاب اسلامی و ظهور شخصیت نصر امام خمینی (ره) در این عرصه تاثیر ویژه‌ای بر فرآیند دگرگونی ساختار اجتماع سیاسی گذارد. جامعه ایرانی با حرکت ناهموار و پرفراز و نشیب در مسیر دموکراسی و آزادی قدم نهاد و هنوز این روند به سرانجام نرسیده است. پیروزی انقلاب اسلامی، نظام استبدادی را فرو ریخت و عصر جدیدی با رویکرد جدید آغاز شد.

انقلاب اسلامی که منادی برپایی جامعه دینی است از سوی دیگر نقطه آغاز نوگرایی و تجدید در ایران است. با پیروزی انقلاب اسلامی تحولی جدی در ساختار حاکمیت ایران صورت گرفت. این فرصت گران‌بهایی بود که با فروپاشی ساختار قبلی بر مبنای ایدئولوژی جمهوری اسلامی به استقرار آزادی، مردم‌سالاری و جامعه مدنی پرداختیم اما به دلیل هیجانات اولیه انقلاب این فرصت را به تاخیر انداختند تا اینکه با ظهور گفتمان اصلاح طلبی تلاش شد تا آرمان‌ها و شعارهای انقلاب احیا شود اما نفوذ جریانی که جمهوریت و اسلامیت را در تضاد با هم می‌دانند (قشر سکولاریست و قشر متحجر) بار دیگر شرایط سیاسی کشور آبدستن تغییرات گسترده‌ای شد و سرانجام تقدیر اصلاحات چنین بود که در سالهای ۷۶ تا ۸۴ بر آن

رفت که در این مجموعه بخش‌هایی مهم از رویدادهای هشت ساله حاکمیت جریان اصلاح طلبی را با هم می‌خوانیم. این کتاب دفتر نخست از مجموعه تقدیر اصلاحات است و انشاءالله مجموعه‌های بعدی نیز به زودی منتشر خواهد شد. از همه کسانی که در انتشار این مجموعه بنده را یاری دادند کمال تشکر را دارم. بده‌ارم همه ما شاهد رشد و پیشرفت بیش از پیش کشورمان باشیم و همواره در سیری درست گام برداریم.